

Lakialoite 129

Marjaana Koskinen /sd ym.: Lakialoite laiksi siviilipalveluslain muuttamisesta

Eduskunnalle

Lakialoitteessa esitetään siviilipalvelusajan lyhentämistä 365 päivään nykyisestä 395 päivästä. Lakialoitteessa esitetään lisäksi palveluspaikkojen saannin helpottamista suomalaisen yleishyödyllistä toimintaa harjoittavan yksityisoikeudellisen yhteisön tai säätiön palveluksessa. Lakialoite liittyy hallituksen esitykseen 152/1998 vp.

Siviilipalvelusajan pituus on nykyisin 395 päivää eli kolmectoista kuukautta. Ajan lyhentämiseen löytyy useita eri perusteita. Hallitusmuodon 5 §:n 2 momentissa todetaan: "Ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, kielen, uskonnon, vammaisuuden, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella." Tämä suomalainen syrjinnän kieltevä säännös menee pidemmälle kuin monet syrjinnän kieltävät solmimamme kansainväliset sopimukset. Yhdenvertaisuuden toteutumista arvioitaessa on siviilipalvelusajan pituutta verrattava asepalvelusaikaan. Varusmiesten palvelusaikauudistus toteutettiin vuonna 1997 asevelvollisuuslakia koskevalla lainmuutoksella, joka tuli voimaan 1.7.1998 lukien. Varusmiesten palvelusajoiksi säädettiin 180, 270 ja 362 vuorokautta. Käytännössä tämä tarkoitti asepalvelusajan lyhentymistä. Samassa yhteydessä ei puututtu siviilipalvelusajan pituuteen. Mitään merkittävää perustetta pysyttää nykyinen pidempi siviilipalvelusaika ei ole. Siviilipalveluksen kesto ei saa johtaa syrjintään eikä olla rangaistuksen luonteinen.

Nykyinen 395 päivän kesto ei kaikilta osiltaan täytä tätä vaatimusta. Yhdenvertaisuuden kannalta ongelmana on nähtävä myös se, että nykyinen kolmectoista kuukauden palvelusaika sopii huonosti esimerkiksi koulujen ja muiden oppilaitosten ohjelmiin.

Palveluspaikkojen osalta ongelmaksi on muodostunut se, että niiden saatavuus on ollut huono. Tämä on johtanut palveluksen alkamisen viivästymiseen sekä siihen, että siviilipalveluskeskuksessa on jatkuvasti palvelustaan suorittavia siviilipalvelusmiehiä, jotka eivät ole löytäneet palveluspaikkaa koulutusjakson päättyessä. Siviilipalveluslaissa säädetty "yhteiskunnalle yleishyödyllinen työ" tarkoittaa heidän osaltaan käytännössä palveluspaikan etsimistä ja sen löytymisen odottamista. Nykyisin edellytetään, että yleishyödyllistä toimintaa harjoittavat yksityisoikeudelliset yhteisöt ja säätiöt hyväksytään asetuksella erikseen palveluspaikoiksi. Tämä menettely on osoittautunut jäykäksi ja on todennäköistä, että työministeriön ja siviilipalveluskeskuksen hyväksyntä olisi riittävä. Tämä voisi tapahtua etukäteen päätettyjen yleisten kriteerien pohjalta. Tällä menettelyllä saataisiin palveluspaikkojen määrä kasvuun ja vältettäisiin edellä kuvattu turha oleskelu siviilipalveluskeskuksessa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että Eduskunta hyväksyisi seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

siviilipalveluslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä joulukuuta 1991 annetun siviilipalveluslain (1723/1991) 3 §, 14 §:n 1 momentti, 15 §:n 1 momentin 4 kohta, 37 §:n 2 momentti, 56 §:n 2 momentti, 58 § ja 59 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä on 59 §:n 1 momentti laissa 1271/1993, seuraavasti:

3 §

Siviilipalvelusaika

Siviilipalvelusaika on 365 päivää.

14 §

(Kuten HE)

15 §

Palveluspaikat

Siviilipalvelus suoritetaan:

4) suomalaisen yleishyödyllistä toimintaa harjoittavan yksityisoikeudellisen yhteisön tai säätiön palveluksessa.

37 §, 56 §, 58 § ja 59 §

(Kuten HE)

(Voimaantulosäännös kuten HE)

Helsingissä 10 päivänä marraskuuta 1998

Marjaana Koskinen /sd
Janne Viitamies /sd
Anne Huotari /vas
Klaus Hellberg /sd

Virpa Puisto /sd
Esa Lahtela /sd
Jorma Kukkonen /sd
Pia Viitanen /sd
Tarja Filatov /sd

Raimo Holopainen /sd
Erkki Pulliainen /vihr
Mikko Kuoppa /va-r
Heikki Rinne /sd